1e Jaargang, nummer 2, 21 januari 2025

De Aardappel

Nieuws uit de andere wereld. Leven op de paradijs aarde.
Literair blad voor boeken en verhalen, ter onderzoek en uitleg van de oude en nieuwe bijbel.

In dit nummer : Waarom hebben de bomen bladeren ? - Bespreking van de dogmatiek van Witsius (1636-1708), De Cotrijnen Brug, De gelijkenis van de grote brede rivier, De Traan van Roggemuiden, De gelijkenis van de vrouwen en de honingboom

---

WAAROM HEBBEN DE BOMEN BLADEREN ? - BESPREKING VAN DE DOGMATIEK VAN WITSIUS (1636-1708)

Iedereen kan door het aannemen van de ellendekennis, door de erkenning van de doodstaat van de mens, en de zondekennis, uit Laodicea uitgaan, wat in principe dus de betekenis is van het ‘aannemen van Jezus’ in de psalm of het gedicht van het evangelie. Jezus is namelijk de zoon van de zondekennis, de vrucht van de zondekennis. Het aannemen van Jezus is een bepaalde terminologie in de oudheid, maar de mens moet begrijpen wat het voorstelt. Dat kan alleen in de onderwerpelijke prediking, niet zomaar in de voorwerpelijke prediking.

Dit is het steenblokkiaanse pad. Dit is 1953, toen de hemelen zich openden. Daarbuiten werd alles meer en meer Laodiceaans, waar C. Steenblok tegen waarschuwde. De grootste ellende is de ellende niet te kennen. Het begint bij het Socratische ‘weten niets te weten,’ anders blijf je in Laodicea rondhangen. Laodiceanen zijn zelfbedriegers.

Het is een calvinistisch, Kantiaans-Nietzchiaans nihilisme over de toestand op deze aarde, wat al bij Salomo begon : ‘alles is ijdelheid.’ Dat te beseffen is de kiem van de wedergeboorte. In deze Steenblokkiaanse ervaring, ook wel het Steenblokkiaanse pinksteren genoemd, gaan je ogen open voor de monsters die deze aarde in hun greep houden. Zo kan de mens los komen van elk bedrieglijk Laodiceaans pinksteren. Wij moeten ernstig streven naar deze Steenblokkiaanse ervaring waarin onze ogen worden geopend voor de zonde, de dood en het verderf en de leugen, en wij moeten erover zuchten en klagen zoals in Ezechiel 9.

Laten we niet vergeten dat de Steenblokkianen Jeremianen zijn, wenende profeten over de zonde Israels. En zij werden gestenigd. Het Steenblokkiaanse is al zo oud als de wereld zelf. Ziende op het verval in het kerkelijke Jeruzalem stelde F. Mallan dat we nu ook welgemeend wenend kunnen getuigen : ‘Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en stenigt, die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen hare kiekens onder de vleugelen vergadert, en gijlieden hebt niet gewild.’ (De Wachter Sions, 24/3, 1967) Mallan had het ook over de strijd tussen de kokkianen en de steenblokkianen die maar bleef voortduren, wat op hetzelfde niveau is als de strijd tussen de kuyperianen en de kerstenianen. Natuurlijk waren er ook kruispunten, want er waren ook punten waarin ze elkaar konden vinden. We spreken daarom ook van koud-warm kerkoorlogen, zoals die er ook was tussen Kuyper en Schilder.

Hoe moeten we de genade dan zien zonder dat het afdoet aan de zondekennis en ellendekennis ? De genade is de vervulling van de wet (Witsius) en de vervulling van de zondekennis en ellendekennis, in plaats van de vervanging ervan.

Witsius (1636-1708) wilde de dogmatiek rondom de verbondenleer herstellen, vanwege de grote theologische strijd omtrend dit onderwerp, met name over het genadeverbond. Hij wilde de genade bespreken zonder dat het tekort zou doen aan de geboden. Net als Berkouwer wilde hij het tot een organisch geheel maken, vervulling in plaats van vervanging, opdat er bruggen zouden komen tussen verschillende dogmatische richtingen. Ook Witsius onderwees over het werkverbond, het genadeverbond en het verlossingsverbond, de drie-verbondenleer dus, die zo is aangenomen door de christelijk gereformeerde kerk.

Laten we opmerken dat Witsius in zijn boek ‘De economie van de verbonden tussen God en mens’ (1677) noemt dat genade het beeld van God in ons vernieuwt, en het is hetzelfde als waarmee de mens was geschapen, wat in principe toont dat de genade niet iets passiefs is, maar het hemelse werk, en de vervulling van de kennis, van studie en herinnering. (hoofdstuk 2) De mens kan zo ook loskomen van de voorwerpelijkheid van de geboden door de betekenissen van de geboden te gaan zien om er onderwerpelijk mee om te gaan. De Laodiceanen houden of de

geboden voorwerpelijk en oppervlakkig, of ze stellen dat de geboden zijn vervangen door de genade. Met de zondekennis moet de mens ook komen tot de gebodenkennis.

Witsius stelt dat God de bron is van de schepping en de eerste oorzaak. God is ook de bron van de schepselen, en als die niet afhankelijk zouden zijn, dan zouden ze niet zonder tegenstelling ontvangen worden. Hoe meer graden van het bestaan en zijn, hoe meer graden er zouden zijn van afhankelijkheid.

In de uittocht uit Laodicea moeten we de bergen in, waar het soms koud kan zijn, en waar draken hun holen hebben.

Witsius stelde dat het niet duidelijk was of het nu om een verboden boom ging of om een verboden bomensoort. Als de mens zich aan God's geboden zou houden, dan zou het vanzelf vrucht gaan dragen. Het goede zou alleen volkomen gekend kunnen worden door ervan te genieten. (hoofdstuk 3) Het is van belang hierbij te stellen dat de duivel daarom ook met vals, voortijdig genot aan kwam zetten om het kennismatige loonsplezier te verspillen. Dat heeft de duivel gedaan door Laodicea.

Het is de mens niet geoorloofd een boomvrucht te begeren zonder God's toestemming, stelt Witsius. We kunnen daarbij stellen dat het niet geoorloofd is een boomvrucht te begeren zonder het blad te raadplegen, want het blad vertelt of een boomvrucht eetbaar is of niet, en als het eetbaar is, dan vertelt het blad wanneer het gegeten dient te worden en wanneer niet. Zaak is dat de mens zelf de ware vruchten in zich diende te ontwikkelen, door onderwerpelijke kennis te ontwikkelen over God's geboden en verboden, en de tijden, seizoenen en bedelingen hierin te herkennen.

Witsius noemt dit het raadplegen van God's mond. Wij kunnen stellen dat de bladeren daarvan een beeld zijn, en dat we ons daarom moeten laten onderwijzen door de bladeren, de monden des Heeren.

Hierin is het belangrijk te beseffen dat er meer goeds is in gehoorzaamheid dan in het genieten op zich. Juist de gehoorzaamheid zal ons uiteindelijk meer bevredigen dan zomaar zinloos genot. De mens was nog niet gekomen tot het volkomen geluk, omdat de mens nog een groter goed te verwachten had nadat de mens de loop van de gehoorzaamheid had voltrokken. Hierop werd gewezen door het verbod op de boom der genietingen, aldus Witsius.

Witsius noemt dit terecht symbolische geboden en verboden omtrend de bomen, wat hij een positieve institutie noemde. Hij noemde de geboden van het verbond tweeledig, namelijk de natuurgeboden en de symbolische geboden. Het werkverbond is tweeledig, namelijk de geboden op zich en de navolging. Genade is dan niet iets passiefs en doods, maar de vervulling van de geboden. De Laodiceaanse kerk heeft de geboden vervangen door de genade. Witsius noemt het verschil tussen de geboden en verboden op zich en de kennis ervan, want de kennis is het doen van de geboden en het niet doen van de verboden. Wij mogen niet met de geboden zomaar omgaan als objecten, maar moeten er kennis van ontvangen door de natuur geboden en de symbolische geboden. Hierover handelt de nieuwe bijbel.

Witsius noemt dat het werkverbond is gebouwd op de geboden van de natuur. Omdat het voortstroomt vanuit de natuur van God en mens moet het wel wat regels hebben, dat de mens zekere geboden en verboden worden voorgeschreven, anders zou het de natuur niet meer zijn. Er is nu eenmaal goed en kwaad. We kunnen stellen dat de kennis hierover ervoor moet zorgen dat het niet geobjectificeerd wordt, want als dat gebeurd dan sterven de zintuigen af en kan er geen navolging meer zijn. Vandaar dat Laodicea, het afgevallen deel, ook wel Objectivatia wordt genoemd. Alles draait om het object, het voorwerp, niet de kennis. Zowel Witsius als Kant wilden de mens losmaken van die voorwerpelijkheid, oftewel van het materialisme, ook wat betreft het geestelijke en religieuze materialisme. Het kan heel heimelijk werken als een slang. Het volk is ten gronde gegaan door de objectificatie, door een gebrek aan kennis. Objectivicatie vreet steeds meer en meer kennis weg, zodat de mens niet meer kan navolgen, en zo misleid wordt.

De geboden moeten niet alleen onze daden zijn, maar ook onze natuur, noemde Witsius, zoals dit ook genoemd werd door Aristoteles. Het moeten niet zomaar daden zijn, maar een gewoonte, en het moet uit onze natuur voortkomen.

Nu, de bladeren aan de bomen zijn dus beelden van het Woord van God wat wij te dienen raadplegen voordat wij zomaar de boomvruchten plukken en eten. Deze lijnen worden verder uitgewerkt in de nieuwe bijbel, het boek des levens, wat dus ook de boom des levens is. Het werk van Witsius was hierin een voorloper. Hij wilde bruggen bouwen tussen de verschillende kerkgenootschappen en kerkstromingen, die in grote oorlog en scheuring lagen met elkaar, en hij wilde dit doen zonder af te doen aan het smalle pad en de enge poort, zonder af te doen aan de natuurgeboden en symbolische geboden en de kennis daarvan. Uiteindelijk kwam hij tot vervulling ervan, niet ter vervanging. In die zin riep Witsius : Gaat uit van Laodicea.

Hij stelde dat er nog een reformatie na de reformatie moest komen, dat gereformeerden verbeteraars hoorden te zijn. Hij streed tegen de geestelijkheidsverzaking die was binnengeslopen, de wereldgezindheid, en hij riep de predikanten en landsbestuur op om hun

verantwoordelijkheid te dragen hierin, want er was veel verval en scheuring onder het volk, vanwege gebrekkig onderwijs. Hij wilde als een vervuller zijn. Hij wilde de aandacht weer vestigen op de natuur en de symboliek, om zo de orthodoxie weer in het juiste verband en de juiste verhouding te brengen. Er was bij hem sprake van drie boeken die God gegeven had : het boek van het geweten, en ook de oude bijbel, en het boek des levens, de nieuwe bijbel, die toen nog niet was verschenen, maar nu wel. Hij noemde het boek van het geweten en de oude bijbel als de weg tot inschrijving in het boek des levens. Hij noemde dat ze toendertijd nog in het tijdperk van de duisternis waren, en dat dat ook de reden was waarom mensen niet gelijk waren in spreken en denken, en hij riep daarom op tot vrijheid, voorzichtigheid en liefde, verdraagzaamheid dus.

Vrijheid mag nooit ten koste gaan van voorzichtigheid en liefde, want dan zou het slechts dood liberalisme zijn, en dan moeten we weer wijzen op het blad en de vrucht, de vrucht die verborgen wordt gehouden door het hemelse Woord. Hij noemde ook dat het niet goed is omdat het God's wil is, maar dat het God's wil is omdat het goed is.

Witsius was niet onderlegd in het Grieks, en al helemaal niet in het Aramees. Hij verklaart het NT vanuit zeer gebrekkig Grieks als hij het over de hel heeft, en haalt daar niet eens het Aramees bij. Mattheus 25:41 zegt in het Aramees, de taal van Jezus, dat degenen aan zijn linkerhand, het Noorden, hen die de duivel hebben gevolgd, naar de urim moeten gaan om verder gekeurd te worden en gezift voor onbepaalde tijd, wat kan variëren van een periode tot een eeuwigheid, en we moeten goed beseffen dat het hier ook nog eens om een gelijkenis gaat. In het Aramees kan de onbepaalde tijd ook gewoon een bepaalde wereld zijn, dus een locatie, geen tijdsbestek. Ook de al dan niet volharde zondaren zijn dus ruwe diamanten, of bevatten ruwe diamanten, en dat zal de urim uitmaken, de keursteen, niet de mens of enige valse afgod door de mens bedacht.

Witsius stelt dat de straf niet alleen een straf is door het verlies maar ook een straf door de zintuigen. Hij bespreekt ook dat er verwoesting plaatsvindt in de hel. God haat en straft de zonde. Hij stelt dat als God de zonde niet zou straffen, dan zou God als de zondaar worden. Door de straf laat God aan de zondaar zien : 'Ik ben niet zoals jij.' (hoofdstuk 5)

Door het straffen zet God zichzelf apart, noemt Witsius. Het apart gezet zijn uit zich in het geven van straf. Dat is ook de definitie van vroomheid, het bestraffen van de zonde om zo geen deel te hebben aan de zonde. God kan alleen vroom zijn in gerechtigheid. Witsius noemt daarom de straf als noodzakelijkheid, anders zou God God niet zijn, en niet vroom kunnen zijn. Er mag dus ook geen vergeving zijn buiten de gerechtigheid. Witsius noemt dat God jaloers is, en daarom geen zonden en overtredingen vergeeft. Van zijn vroomheid stroomt zijn jaloezie, en van jaloezie stroomt zijn wraak. Als er één van die schakels weggehaald zou worden, dan zou God God niet meer zijn.

Gerechtigheid is zo natuurlijk voor God als zijn eindeloosheid, vroomheid en almacht, en daarom gaan de zonden niet ongestrafd. De vervulling van God moet behoren tot zijn bron en natuur, niet tot het goede plezier van zijn wil.

Witsius geeft aan het einde van hoofdstuk 5 toe dat hij niet weet of God voor altijd de zondaar zal laten bestaan. Hij roept net als Calvijn op om over deze dingen te aarzelen en ons oordeel terug te trekken. Als het over een eeuwige straf zou gaan, dan weet hij ook niet of dat alleen de straf door het verlies is of ook nog door de zintuigelijkheid, maar hij weet wel dat het niet oneindig is, omdat God gerechtigheid is. Eindige schepselen kunnen niet oneindig gestrafd worden, noemt hij. Er zal alleen straf zijn naar de mate van de zonde, anders is het absurd en ongerechtig, noemt hij. (Mattheus 11:22-30)

Net als Steenblok en Dante laat hij dus zien dat er verschillende gradaties in de hel zijn, en dat die mogelijk kunnen eindigen in opheffing, of overgaan in lichtere straffen, maar daar wil hij niet al teveel over speculeren.

Hij geeft een verschil aan tussen de kwaadheid die op haar wijze oneindig is, maar niet in eigenlijke zin. Er is dus een kwaad die op haar wijze oneindig is tegen de oneindigheid van God, en die roept ook een straf op die op haar wijze enigszins oneindig is, maar dat is niet in eigenlijke zin. Alle zonden zijn niet hetzelfde, maar zeer ongelijk. Hij heeft het dus alleen over de kwaadheid van de zonde die op haar wijze oneindig is. In die zin bespreekt hij het dus dialectisch. De smet en vlek van de zonde is eeuwig, noemt hij, maar die kan vervolgens ook weer gezuiverd worden.

Hij noemt dit allemaal lastige vraagstukken, want God is groter en geeft geen rekenschap van zijn zaken. Toch vraagt hij zich af in hoeverre God recht heeft om zulke straffen op te leggen, of dat een natuurlijk recht is, of dat dit opgeroepen wordt door de zonde zelf, en dat het onmogelijk zou zijn voor God om er niet op deze wijze op te reageren. Hij noemt dat het bepalen van het eigenlijke recht van God in afzonderlijke gevallen boven de menselijke natuur uit lijkt te reiken.

Hij noemt op diverse plaatsen in het boek dat het om hemelse orakels gaat en dat er dus ook regels zijn van symboliek, naast de regels van de natuur. Hij noemt dat de mens gewoonlijks minder waarde aan de oren hecht dan aan de ogen. (Herodotus)

Witsius noemt dan de boom der kennis van goed en kwaad het symbool van het werkenverbond, en dat de mens een plicht heeft om de betekenis ervan uit te werken, in plaats van ervan uitwendig te nemen. Het liet zien dat de mens er niet voorwerpelijk mee om mocht gaan, maar onderwerpelijk. Niet uitwendig, maar inwendig. De mens moest uitkijken naar de andere wereld, wat dus ook laat zien dat de hof waarin de mens was geplaatst nog maar het begin was en niet het einde. De mens moest het verdiepen.

Witsius noemt dat de mens dus heel voorzichtig met de boom moest omgaan (hoofdstuk 6). Het was dus ook de boom van de beproeving. De betekenis was tweeledig, want het was een verzegeling van de belofte en van de dreiging van het verbond.

Ook was er geen simpele benadering van de boom des levens, want het stond voor wijsheid, en het zou alleen verkregen worden door studie.

Als de mens standvastig zou zijn in de beproeving omtrend de boom der kennis van goed en kwaad, dan zou hij door liefde en gehoorzaamheid komen tot de kennis ‘over’ deze boom, en dan zouden zijn zintuigen opengaan in de onderwerpelijke kennis, niet de voorwerpelijke, objectificerende kennis. De mens moest dus heel voorzichtig zijn, en de kennis niet grijpen, maar toetsen en onderzoeken, op een veilige afstand. Er was een diepe, goede, voorwaardelijke kennis en een oppervlakkige, valse onvoorwaardelijke kennis. De mens moest dus eerst komen tot de voorschriften over de boom en over de boomvruchten, waarvan we kunnen stellen dat de bladeren daar een beeld van zijn. Deze tweeledigheid wordt ook uitvoerig besproken in de nieuwe bijbel, het boek des levens.

Witius noemt dat de mens het hoogste goed moest bespiegelen en begeren, maar er niet naar te streven dan op de wijze die de hemel heeft voorgeschreven. Dat is wat de boom der kennis van goed en kwaad de mens wilde leren. De mens mocht dus niet toegeven aan zijn eigen redeneringen, hoe geloofwaardig die ook zouden overkomen bij de mens. De boom leerde de mens ook dat het geluk niet ligt in het bevredigen van de lichamelijke zinnen voor vermaak, maar dat er andere dingen zijn die de ziel verdiepen, namelijk God die door de ware geboden en voorschriften de mens richting geeft. Er is geen waarachtig leven dan door de richting van God op te gaan.

Witsius stelt dan dat de twee bomen wijzen op de geboden en het evangelie. (Zanchius)

De sabbath is onderdeel van het werkverbond, noemt Witsius, want het laat de mens gericht zijn op de dingen die boven zijn. We kunnen hierbij opmerken dat de sabbath dus ook de bron is die het vlees uitdooft. Het laat de mens zijn in het hogere werkverbond, niet in het lagere werkverbond. De sabbath is een beeld van het afsterven aan de lagere, vleselijke werken. De sabbath laat ook het verbodene zien, wat dus voorwerpelijk verboden is, maar niet onderwerpelijk. In die zin is de sabbath onderdeel van de boom der kennis. Door de sabbath kon de mens komen tot de andere wereld, niet slechts de hof waarin ze waren. We kunnen stellen dat de sabbath de onderwerpelijke vrucht is die alleen door studie verkregen kan worden. Het is niet de voorwerpelijke vrucht, want die leidt tot de dood. Zij moesten dus de bladeren lezen, van de bladeren leren, van de voorschriften van het Woord van God, om zo tot de ware vrucht te komen, en de valse vrucht te ontwijken.

Men kon ook niet zomaar tot de vrucht komen. Men moest eerst de werken doen, oftewel zijn tijd van beproeving tot een goed einde brengen. Witsius noemt dat de sabbath ook het werkverbond verbindt aan het genadeverbond, wat hij de vervulling van het werkverbond noemt, niet de vervanging. De sabbath is het kruispunt. Hij noemt dat een geleerd man hem uitlegde dat Adam op de eerste dag van zijn schepping werd misleid door de duivel en de hele wereld meesleurde in de grootst mogelijke corruptie, maar op de zevende dag werd dit hersteld. Dit is de dag van het evangelie, de overwinning over het vlees, over de zonde, over de duivel, die op de zesde dag de mens had misleid.

Maar dan wil Witsius zijn kant van het verhaal vertellen, en hij noemt dat theologische economie. Hij noemt dat de genade die Jezus verwierf niet zomaar genade was, maar dat Jezus die verwierf door gehoorzaamheid. We spreken dus van genadeloon, of gewoon beloning, zoals dat ook zo staat in de Griekse grondtekst. Het verlossingsverbond is iets tussen God en de zoon, het zoonschap dus. Dat de mens gevallen is is geen reden voor het ongeldig worden van de geboden. Omdat de zoon uit God is geboren kan hij de geboden volbrengen en vervullen.

In het genadeverbond wordt het zoonschap overgedragen tot de uitverkorenen. We kunnen stellen aan de hand van de nieuwe bijbel dat dit zoonschap niet voorwerpelijk, niet als een object, maar alleen door studie, het onderwerpelijke, verkregen kan worden, en dan zal de zoon eerst aan zichzelf moeten sterven door de zondekennis, en zo geboren worden. Vandaar dat aan de ene kant God geen voorwerpelijke kinderen heeft, maar wel onderwerpelijke kinderen, en dat is een groot verschil. Die dialectiek komt ook voor in de nieuwe bijbel, en dit verklaart ook waarom in de islam, de voorloper van de reformatie, God geen kinderen heeft, en waarom dit zo’n belangrijk dogma is. Het behoedt de mens voor Laodiceaanse geloofs-eigenmaking.

Ook Karl Barth wees erop dat het juist

het zoonschap is dat is uitverkoren, en brengt zo het Godsonderwerp onder in het gezinsonderwerp.

Bij Witsius gaat het in het verlossingsverbond niet zomaar om een voorwerpelijk zoonschap, maar om het zijn van een dienstknecht tot God. Dit snijdt al een heleboel overmatige romantiek weg die in de voorwerpelijke theologie zo dominant werd.

Uitgave : Refo Tijd

DE COTRIJNEN BRUG

De monniken van de nieuwe religie moesten de Cotrijnen brug overvluchten. De Felixianen van de religie van koning Felix vervolgden hen. Ook de Cotrijnen brug werd zwaar bewaakt, maar de monniken hadden geen andere keus. Sommigen moesten alsnog het water induiken, en velen kwamen om vanwege de stroming, of werden alsnog neergeschoten. De Cotrijnen brug was een helse brug, maar het was de enige manier om het land uit te komen. Het land was verder omringd met hoge muren waar maar geen einde aan leek te komen. Ook onder de grond was er niet door te komen, liep alles vast. Dan zouden ze moeten graven, maar dat leek ook een eindeloze opgave. Alles leek muurdicht onder de grond. Zo vochten de monniken van de Seroem, de nieuwe religieuze orde, op de Cotrijnen brug, en vaak kwam het er dus op neer dat ze ergens het water met de sterke stroming moesten inspringen. Het zoog hen vaak naar beneden, of ze werden ergens ver weg geslingerd. Zo overleefden er enigen, en sommigen leken hun weg over de brug te vinden.

De monniken besloten nog even te wachten. Ze bleven gewoon Felixiaans, en werkten aan een machine in het geheim, genaamd de Sporgus. Zovelen van hen die waren gevlucht hadden het niet gered. Ze wilden niet dat hun religie zou uitsterven. Ze wilden het risico niet nemen. Ze hielden vast aan de leringen van hun grote profeet, Jasserhelt, maar in het geheim. Uitwendig en in naam waren ze gewoon weer Felixiaans. Ze bleven inwendig en in het geheim vasthouden aan hun geloof in het vreemde en het saaie. Het mocht nergens over gaan en er moest omheen gedraaid worden. Er waren geen snelle wegen. Ze moesten hun religie in de verdieping van het Felixiaanse vinden. Zo werkten ze aan hun machine. Het werd tot een groot monster. Het kon graven en afbreken. De machine werd onder de grond gebouwd in de ruimte die ze hadden. Het was als een ark. Er kon ook in gewoond worden. Hoe meer ze ondergronds hadden uitgegraafd, hoe groter de machine kon worden. Ze bouwden er heel voorzichtig aan, en bleven voorzichtig met het bekend maken van de machine, want ze waren bang voor verraders.

Op een dag hoorden ze dat er vuur was gezet in de Cotrijnen brug. Ze wisten niet wie de daders waren, alhoewel ze vermoedden dat het van het buurland afkwam, en van de gevluchtte monniken. De Topazianen waren de leiders van de Felixianen en die begonnen huiszoekingen te houden. Er kwamen steeds meer meldingen van branden. De monniken wilden het er nu op wagen, en besloten de machine in te gaan, in de Sporgus, de graafmachine, en er was een grote uittocht. De graafmachine ging diep onder de grond, en kwam tot een land dat de wereld van Ovul heette.

Ze vonden hier monikken van hun eigen religie, wiens leider Kitslak was. Zij bleken al veel langer geleden te zijn gevlucht. Ze hadden hier hun eigen wereld gebouwd. Het was een grote wereld onder de grond. Maar de graafmachine werd gevolgd door de Topazianen, en die kwamen toen ook te weten over deze geheime wereld onder de grond. Spoedig kwamen die daar met hun Felixiaanse legers. Er kwam een grote oorlog. Eigenlijk moesten de monikken het geheel hebben van de Sporgus. Het was ook een gevechtsmachine. De Felixianen besloten het gehele gebied onder water te zetten. De Sporgus besloot dieper te graven. De grond was zachter hier, zodat alles wat ze achter lieten werd omsloten. Zo diep graafde de Sporgus. Toen besloot de Sporgus naar het buurland te gaan. De Sporgus had de meeste monikken van de wereld van Ovul kunnen meenemen. In het buurland kwamen ze tot het andere overblijfsel van de monikken die later waren gevlucht. Hier konden ze hun nieuwe religie bouwen.

Alles moest vreemd zijn en saai, het mocht nergens over gaan, en er moest altijd omheen gedraaid worden, ter navolging van de grote profeet, Jasserhelt, een vreemde man. Ze hielden lange wandeltochten door de natuur, die zo langzaam mogelijk moesten zijn. Zo schuifelden de monniken voort. Ze moesten leven van het kleine, van het trage, het vreemde en het saaie. Ze moesten leven van het minste. Zo vonden ze hun weg tot de diepere natuur. Al het overbodige en overmatige moest eraf.

Rond het tranenmeer zetten zij hun kampen op. Zo werden zij meer en meer primitieve wilden. Ze leerden over de giffen van de natuur. Zo konden zij overleven. Als er een Felixiaan te dichtbij het kamp kwam, dan was een giftig pijltje genoeg.

Op een dag hadden nog meer monniken het kamp bereikt. Ze vertelden dat er weer een aanval was geweest op de Cotrijnen brug, en dat ze zo konden vluchten. Er waren ook vele nieuwe bekeerlingen bij. Het begon steeds meer voor te komen dat er nieuwe bekeerlingen kwamen, maar ze waren huiverig dat er ook verraders tussen konden zitten. Ze besloten daarom geen nieuwe bekeerlingen meer toe te laten. Ze waren immers al een stam, en ze

wensten onontdekt te zijn. Ze begonnen steeds aggressiever te worden naar nieuwe bekeerlingen, en het begon steeds meer voor te komen dat ze de nieuwe bekeerlingen aanvielen met giftige pijltjes. De religie was vol nu. Het getal was vol. De ark was vol. Ze wisten zeker dat er ook fortuinzoekers tussen de nieuwe bekeerlingen inzaten. De nieuwe bekeerlingen werden ook steeds aggressiever, en daarom kwam er oorlog tussen de nieuwe Seroem en de oude Seroem. De oude Seroem vond dat de nieuwe bekeerlingen een verkeerd beeld hadden van de leer van Jasserhelt. Ze waren veel vrijer en vrolijker. Ze hadden alles al in kannen en kruiken, terwijl Jasserhelt de twijfel en de speculatie predikte. Eindeloos moest er gepiekerd worden, en eindeloos moest er omheen gedraaid worden om andere en betere wegen te vinden. Jasserhelt predikte verdieping, afwijking en afscheiding, het vreemde en het saaie. Het mocht nooit het voor de hand liggende zijn.

Ook was het zo dat de nieuwe bekeerlingen Jasserhelt tot een afgod hadden gemaakt, tot een object, tot een beeld, een monument, waarbij het meer om de persoon van Jasserhelt ging dan om zijn leer. Daarom was het oorlog. De monniken van de oude orde konden zich er niet mee verenigen. Steeds meer werden ze geplaagd en lastig gevallen door de nieuwe bekeerlingen, die alles op sterk water hadden gezet leek het wel. De nieuwe bekeerlingen waren vaak ook niet echt monniken, maar meer socialen, zeer onkuis, zeer adrem. De monniken van de oude orde besloten toen met de Sporgus de zee over te gaan tot het land achter de zee, of tot een eiland waar ze zouden kunnen wonen, als dat er zou zijn. De Sporgus was als een schip. Het was hun ark. Ze begonnen steeds onveiliger te zijn in wat ze het land van de nieuwe bekeerlingen noemden, want die wilden de gehele religie overnemen, en gebruikten daartoe zware middelen.
Koste wat het koste moesten zij hier weg. Daarom gingen ze de zee over. Er kwam een storm op zee. Uiteindelijk hield de Sporgus geen stand in de hoge golven en de zware storm, en zo leden ze schipbreuk. Enkelen van hen overleefden het en spoelden op een eiland aan. Hier schenen alleen maar vrouwen te leven, inboorlingen, die zeer primitief waren. De vrouwen waren niet blij met hen. De monniken waren zwak en uitgehongerd, gebroken. Ze werden gebonden op het eiland genomen, en moesten voor de koningin verschijnen. Ze werden veroordeeld tot slavenarbeid vanwege dat ze zonder toestemming tot het eiland waren gekomen. Er kwam van de slavenarbeid niet veel terecht omdat de monniken daarvoor te zwak waren, en daarom werden ze veel mishandeld.

Ze begonnen de vrouwen te vertellen over de leer van Jasserhelt. De vrouwen konden niets anders dan spotten. Omdat ze niet werkten werden ze ter dood veroordeeld, omdat ze verder gewoon als nutteloos werden gezien. De monniken waren bang dat de vrouwen kannibalen waren. Er bleken meer overlevenden te zijn die pas later op het eiland kwamen, en in de gaten kregen wat er aan de hand was. Ze hielden zich goed verborgen en bleven bij de vrouwen uit de buurt. Zo konden ze alles verspieden. Op een nacht sloegen ze toe, en bevrijdden hun mede-monniken. Ze vonden een boot, die waarschijnlijk van de vrouwen was, en gingen daarmee verder op zee, om op zoek te gaan naar een ander eiland. Daar kwamen ze aan na lang peddelen. Ook op dit eiland waren vrouwen. Ze vertrouwden het niet en gingen nog verder de zee op. Er waren meerdere eilanden. Er leken ook onbewoonde eilanden te zijn. Ze gingen van eiland tot eiland totdat ze aan het land achter de zee kwamen.

Een man werd wakker van een droom. Hij was opgepakt door de Felixianen, omdat hij een Seroem-monnik was, van de verboden religie. Hij zat in gevangenschap en wist dat de Cotrijnen brug de enige ontsnappingsmogelijkheid was. Maar eerst moest hij uit de gevangenis zien te ontsnappen. Die gevangenis was niet ommuurd, maar het was een implantaat. Het begon te piepen en stroom af te geven zodra de man tot de Cotrijnen brug zou naderen. De man kon gewoon de stad in om inkopen te doen. Het implantaat hield hem in de gaten. Hij mocht niet bij de brug komen. Dat was voor de man verboden terrein. Ook moest de man werken voor het implantaat. Als de man niet deed wat het implantaat hem opdroeg, dan werd hij onder stroom gezet, en kreeg hij zware pijnscheuten. De Felixianen waren doortrapt en sadistisch.

Hij kon alleen maar dromen van het land achter de brug, maar zou het daar ook daadwerkelijk beter zijn ? Het implantaat had hem al de doodstraf gegeven, maar het was nu nog slechts een dodencel. Eerst zou hij hard moeten werken. Hij moest van het implantaat zien af te komen, maar hoe ? Hij werd ook gestrafd voor zulke gedachten door het implantaat. Het implantaat zou hem electrocuteren als er aan het implantaat gepeuterd zou worden.

Maar het was juist zijn religie om om het implantaat heen te leren denken, om lijdzaam te zijn, te werken met het minste, het moeilijkste, er omheen te werken. Hij moest openstaan voor het vreemde, niet het voor de hand liggende. Hij moest loskomen van de afgoden van het onmiddelijke en het directe. Het was als een drugs waarvan hij moest afkicken. Het saaie, het langslepende, het chronische, het verdiepende, het exogame, het andere, was de enige weg. Al zijn verdere dromen moest hij opgeven, ook de romantische dromen. Hij moest een heel ander pad begaan. Dat was het pad van Jasserhelt. Het mocht nergens over gaan. Er moest omheen gedraaid worden, er van afgeweken worden, in afscheiding en afzondering. Dat was

eigenlijk al de Cotrijnen brug. Het moest in zijn binnenste gebeuren, niet in het zintuigelijke, want de zintuigen waren leugens. Hij moest leren leven in zijn dromen.

Hij moest het Felixiaanse niet meer als een bedreiging en een probleem zien, maar als een uitdaging en een aanvulling. Dat was wat de Cotrijnen brug was. Het maakte hem boos, depressief en bang, maar hij moest vreemder en saaier worden. Er was immers geen korte weg. Het saaie was zijn weg ten leven, waar het plezier en het intense zijn strop waren geworden. Hij moest nog tot leven komen. Jasserhelt had altijd op het saaie gewezen tot het vreemde. Hij was in exogamie tot iets onzichtbaars wat nog werkelijkheid moest worden, maar het zou nooit werkelijkheid worden. Het zou er altijd omheen draaien. Het zou steeds dichterbij komen, maar het nooit raken en kruizen. Er zat nog zoveel ruimte tussenin, en hoe dichter het bij hem zou komen, hoe verder weg het scheen te zijn. Het was een vreemd soort ijs waartoe hij ontwaakte.

Hij droomde over de Cotrijnen brug en zag het branden, en zag toen ook zichzelf branden, totdat alles in ijs was, ver weg. Het was allemaal onbereikbaar. De brug leek groter dan ooit, en verder weg dan ooit, en daarachter lag het amazonen land, daar waar vrouwen regeerden. Misschien werd hij ergens voor beschermd ? Hij zag zichzelf kleiner worden in de droom, en overal was ijs. Hij kon op de brug tikken, en het was een metaal geluid. Het was oud metaal. Hij bevond zich in een bloemendal. Daarachter was het land der amazonen, het land Gods. De bloemen staken hem met hun doorns, reten hem aan flarden. Zo ging zijn ziel over de brug, tot het land der amazonen. Als een vis was hij, want de brug hield ergens op, en er was alleen nog water. Als een vis raakte hij in de netten en werd wedergeboren aan de kusten. Als een kind werd hij in de gaten gehouden.

Hij droomde van vele bedelaars in de stad, en het was oorlog in de stad, een koude oorlog. Hij had een huis met een tuin, en hij dacht aan de bloemen in zijn tuin. Hij kende ze allemaal. En hij las in de boeken van de leer van Jasserhelt, de verboden boeken, om van het saaie tot het vreemde te gaan. Oh, die boeken waren zo saai en zo langdradig, er leek geen einde aan te komen, en ze werden steeds vreemder en vreemder. Het beledigde zijn intelligentie, het beledigde alles wat in hem was. Hij had het idee dat het de spot met hem dreef, alsof hij uitgehongerd werd, het leek zwaar sadistisch.

Hij werkte bij de leerlooier en de slager. Het was eindeloos werk. Het hield nooit op. Hij moest ook naar school, waar hij gehersenspoeld werd. Hij was onder de macht van het implantaat. In zijn denken draaide hij er omheen, van het saaie tot het vreemde, en het deed hem dromen. Hij was in strijd met een beest, maar hij kon het niet rechtstreeks benaderen. Hij mocht niet jagen maar moest valstrikken zetten. Hij moest het te slim afzijn in zijn denken. Hij moest er omheen leren praten, andere wegen mee inslaan. Hij moest balans leren houden tussen aanpassen en afwijken, geven en nemen. Hij moest ermee leren leven. Hij moest het verwerken. Hij moest leren het aan anderen over te laten. Ze waren er niet voor niets, en ze waren te sterk. Ze beheersten zijn leven. Ze waren van het implantaat. Hij moest niet naar de brug, maar hij moest de brug in zichzelf vinden, en dat was een draaiende en afwijkende brug, van het saaie tot het vreemde. Het kwam nooit aan. Het brokkelde ergens halverwege af, en dan moest hij dieper, door de zee verzwolgen worden, om als vis wedergeboren te worden in de visnetten. Zo kwam hij tot de andere kant, tot het land der amazonen, tot het land Gods.

Vaak als hij op een stoel zat voelde hij zich als wegzakkende in de grond, en dan ging hij door een diepe put tot een grot of hol met schedels en doodsbeenderen. Hij moest in contact komen met het vreemde in hem. Als hij aan de brug dacht deed het pijn, sneeuwde het in hem, reet de kou hem in stukken. Het was als het beklimmen van een hoge berg, en als hij er bijna was, dan gleed hij weer terug of viel hij en stortte hij te pletter.

De nachten waren lang en leken steeds langer te worden, vol met dromen, vreemde dromen, of gewoon saai. De nachten putten hem uit. Hij moest leren het anders te doen, telkens weer. Het leven ging om het simpele, het uitgebreide, de eindeloze herhalingen, die telkens wat meer diepte brachten, zo subtiel dat het bijna niet opviel, en dat maakte het saai. Er moest hard gewerkt worden voor iedere levensdruppel, met veel bloed, zweet en tranen.

Zijn buurman, Orgus, zat in hetzelfde pakket. Hij was ook een Seroem-monnik met een implantaat. Soms zette het implantaat hen ook tegen elkaar op. Alle Seroem-monniken werden tegen elkaar opgezet door het implantaat wat ze hadden, maar ze probeerden er omheen te werken. Het implantaat was sluw en doortrapt, en het slaagde erin monniken-oorlogen te brengen, alhoewel het veelal koude oorlogen waren, maar het bracht veel verbittering en afscheiding met zich mee. Zo raakten alle Seroem-monniken steeds meer en meer geisoleerd.

Hij bleef maar dromen krijgen over gegil komende van de Cotrijnen brug. Het waren de zielen van de rivier die erin opgesloten zaten, de zielen van de voorouders. Het was als een geldpot. Ook overdag begon hij last te krijgen van gegil in zijn hoofd. De voorouders werden ook vervolgd. Zij kregen veelal de doodstraf en hun lichamen werden in de rivier gedumpt, bij de Cotrijnen brug. Ook zij moesten beseffen dat er niet zomaar verlossing mogelijk was, maar wel verdieping. Vroeger heette de brug

ook wel de moordbrug.

Het land was onder een vloek, maar de vloek scheen hen te beschermen tegen gevaarlijke amazone stammen achter de rivier. Zij waren de meest gevaarlijke heksen. Ze waren kannibalen. Ze hadden als leidster Ronja, die maar één oog had en alleen maar een halve tand had. Hij moest er niet aan denken. Als kind werden ze vaak bang gemaakt voor de amazones. Het waren de ergste kinderlokkers die bestonden. Hij plaste soms bijna in zijn broek van angst als hij die verhalen hoorde. In zowel de boeken van de Felixianen als de Seroem-monniken was Ronja de ergst mogelijke duivelin.

In de boeken van de Seroem-monniken stond dat Ronja het land behekst had, en dat was een te zware belediging voor de Felixianen, waardoor de vervolgingen begonnen.

Ja, Gods land aan de overkant was eigenlijk een hel. Hij moest daar maar niet wezen. Wel droomde hij erover. Wel draaide hij er omheen, hield het hem bezig. Het leek alsof hij een weg door alles heen probeerde te vinden, ook al liepen die wegen telkens weer dood, brokkelde alles halverwege af. Het was het grote geheimenis van de Cotrijnen brug.

Het had hem verlamd, het hield hem vast. Het was zijn keten. Het was alsof hij ergens vanaf geduwd was, alsof hij vanaf de Cotrijnen brug te pletter was gestort. Als een vis in de zee was hij nu, meegesleurd door golven groter dan zijn eigen denken, groter dan zijn eigen werkelijkheid. Hij was nu ook als de voorouders, gillend en schreeuwend in de Cotrijnen brug, waar maar geen weg door of uit scheen te zijn. Natuurlijk, het implantaat speelde weer op, zette hem onder stroom, totdat hij gilde en schreeuwde, want hij mocht hier eigenlijk helemaal niet zijn. Hij moest ver van de brug vandaan blijven.

Einde

Uit : Het Soevenier, verhalenbundel

GELIJKENIS VAN DE GROTE BREDE RIVIER

En de hemelse moeder zei tot haar zoon : Ga over de grote brede rivier totdat gij een eiland vindt, en zondert uzelf daar af, en probeer daar te leven, het woord des hemels onderzoekende. En als er iemand tot het eiland komt, trekt dan verder en ga tot het volgende eiland, en doe daar hetzelfde. Leer het woord des hemels in afzondering daar te leven. En als er dan weer iemand komt tot het eiland, trek dan weer verder, en ga tot het volgend eiland, en doe daar hetzelfde. En trek voort van eiland tot eiland totdat gij aan de overkant bent gekomen van de grote brede rivier. Daar zult gij een vrouw vinden, maar gij zult haar niet aanraken, en gij zult verder trekken, de wildernis in.

En in diepe wildernis zult gij een andere vrouw vinden, en zij zal u niet laten gaan, en zij zal twistziek zijn en met u strijden. Houdt vol tot het einde, opdat u het woord des Heeren zult vinden dat verborgen is, wat nog nooit aan een mens was getoond. En onderwijs haar in grote liefde wat de Heere u heeft vertoond, en ga terug tot de eilanden om hetzelfde te doen, om hen die daar zijn te onderwijzen. En de vrouw zal u volgen op de voet en u tot een hulp zijn. Zo zal het koninkrijk der hemelen zijn.

DE TRAAN VAN ROGGEMUIDEN

Hoofdstuk 1.

Ik was de zee van chaos overgegaan op een cruise schip. Toen de cruise de haven binnenkwam van de natuurstad en ik vanaf het schip naar beneden keek zag ik de flatgebouwen die enorm hoog waren, en beneden reden de vele auto's. Het was een witte massa van auto's die heen en weer reden langs de hoge gebouwen. Ik keek van een nog hoger punt, want het was een groot schip. Ik ging met de lift naar beneden, en zo kwam ik uiteindelijk met mijn koffers van het schip af. Ik nam een taxi en gaf het adres door waar ik moest wezen.

De vrouw in kwestie wachtte me al op bij haar flatgebouw, en hielp me even later mee de koffers in de lift te krijgen. We moesten heel hoog.

Uiteindelijk kwamen we op haar kamer aan. Ik was een beetje huilerig. Het was zo'n lange tocht geweest. Ze keek me aan. 'Gaat het ?' vroeg ze.

'Ik ben bang voor goede mensen,' zei ik toen.

'Waarom ben je daar bang voor ?' vroeg ze.

'Ach, je begrijpt het toch niet. Ik zit nogal vreemd in elkaar, maar het komt erop neer dat goede mensen ervoor zorgen dat ik niet verder kom. Het heeft geen diepte. Het inspireert me niet. Het is verlammend. Ik ontwikkel me zo niet,' zei ik.

'Maar zijn dat dan wel goede mensen ?' vroeg ze.

Ik zweeg. 'Ander onderwerp,' zei ik toen.

Ik kreeg een kamer naast haar kamer. Daar kwamen mijn koffers terecht en ik plofte op het bed en zat daar. Ik keek naar haar. 'Ik ben blij met je,' zei ik.

Het was hier rustig. Buiten was het mooi weer. Ik was nog steeds een beetje huilerig. Het was een zware tocht geweest, traumatisch. Ze stelde wat vragen over de tocht, maar ik wilde er niet over praten. Ik haalde diep adem. Ik was opgelucht, maar het verleden zat

nog te diep in me. Het had roofbouw op me gepleegd, psychisch, lichamelijk, emotioneel, en mentaal. Ik keek naar de boekenkast op mijn nieuwe kamer. Er stonden wat indianen boeken bij.

Ik was zo blij met haar. Ik keek bijna verliefd naar haar. Ik was als in een coma en probeerde eruit te komen. Er was niet veel meer van mij over door de tocht. Het verleden bleef aan me knagen, en al die vreemde schuldgevoelens. Van binnen was ik nog steeds op de zee van chaos, en ik streed met zeemonsters. Van binnen was ik nog helemaal niet aangekomen in de haven. Ik keek naar haar. Ze was een donkere vrouw. Nee, ik was nog helemaal niet in de veilige haven aangekomen. Dit was slechts een eiland, en zij was een kannibaal ofzo. Ik keek naar haar blote voeten, en naar haar rieten rokje. Ze was heel mooi. Ik keek naar haar lippen. ‘I... ik,’stamelde ik.

‘Wat wil je zeggen ?’ vroeg ze.

‘Blijf op een afstand,’ zei ik.

‘Waarom ?’ vroeg ze. ‘Heb je weer flashbacks ?’

‘Ja,’ zei ik.

Ze kende mijn situatie. Zij had me hier naartoe laten komen, had betaald voor de tocht. Zonder haar was ik hier nu niet geweest.

‘Maar je bent een kannibaal,’ zei ik toen.

Ze grinnikte. ‘Waarom denk je zo ?’ vroeg ze.

‘Daarom heb je me over laten komen,’ zei ik. ‘Ik ben gestrand op dit eiland.’

‘Pfffttt,’ zei ze toen. ‘Flashbacks ?’

‘Ja,’ zei ik.

‘Ik begrijp het,’ zei ze toen.

‘Waarom heb je een rieten rokje aan ?’ vroeg ik.

‘Ik kan toch niet naakt aan je verschijnen,’ zei ze met een glimlach.

‘Ik zou niet weten waarom niet,’ zei ik toen.

‘In ieder geval aangenaam met je kennis te maken,’ zei ze toen. ‘Je wilt de baan nog steeds ?’

‘Graag,’ zei ik. ‘Wat moest ik ook alweer doen ?’

‘Me wat gezelschap geven,’ zei ze. ‘Ik vraag niet veel.’

‘Is het gezelschap van anderen in deze natuurstad dan zo dun bezaaid ?’ vroeg ik.

Ze zuchtte. ‘Ik kan niet met ze. Ik houd ze ver van me vandaan. De mensen in deze stad zijn anders.’

‘In wat voor zin ?’ vroeg ik.

‘Nou ja, ik heb nare herinneringen van het verleden,’ zei ze. ‘We zitten in hetzelfde schuitje.’

‘Was dat hier gebeurd of ergens anders ?’ vroeg ik.

‘Ergens anders,’ zei ze. Ze wilde er niet over praten, maar zij had ook flashbacks.

Beiden hadden we moeite met sociale contacten, en beiden waren we bang om verliefd te worden.

‘Ik ben bang voor romantiek,’ zei ze, ‘en ik weet dat jij dat ook bent.’

Ik knikte.

‘Ik ben aan het goede adres denk ik,’ zei ik, ‘want met een kannibaal zal ‘t niet romantisch worden.’

Ze glimlachte.

‘Ik vind het wel mooi hoe je spreekt,’ zei ze.

Ik was in gevecht met een zeemonster. Het zenuwgif probeerde mijn hart uit te schakelen. Het was een glibberig kreng. Met mijn mes reet ik het beest aan stukken. Het probeerde zich al binnen te dringen in mijn lichaam. Toen zwom ik naar de kust. Het was donker. Daar stond ze. Ze was zo mooi. Ze had een vissersnet. Aan het vissersnet trok ik me omhoog maar ik raakte erin verstrikt. Zij trok me toen het water uit. Ze glimlachte. Ze had mooie donkere ogen. Alles aan haar was mooi.

Ze stond voor me en ik was huilerig. ‘Flashbacks ?’ vroeg ze.

‘Ja,’ zei ik. Ze nam mij toen in haar armen. Ik kuste haar.

‘Alsjeblieft,’ zei ik. ‘Ik kan niet meer verder. Het heeft me opgebroken.’

‘Je bent aan land nu,’ zei ze. Ik raakte met haar in een worsteling, en we rolden op het bed.

‘Ik ben zo moe,’ zei ik.

‘Ga dan wat slapen,’ zei ze. ‘Het is goed. Je hebt een lange tocht gemaakt.’

Hoofdstuk 2.

Toen ik die ochtend wakker werd was ik nog steeds moe. Zij sliep nog. Ik ben toen naar buiten gegaan om de natuur op te zoeken. Ik wilde naar het bos. Ik had me laten vertellen dat de natuurstad de stad van de braven was, en ik was er zeker van dat de braven niets bereikten. Onder de grond zouden de rebellen leven en de wilden, en daar zou je kunnen komen door een tunnel in het bos die onder de grond ging. Maar het

was nogal een gedoe. Er was zware bewaking daar.

Toen ik terugkwam was ze inmiddels ontwaakt. Ik vertelde haar waar ik was geweest. Ze zei toen dat er een veel kortere weg onder de grond was. Dan zouden we onder de flat moeten gaan, langs het kelderpad. Daar was aan het einde een trappetje naar beneden, en dan kwam je eerst langs een ondergrondse parkeerplaats, en als je dan nog dieper het trappetje afging, dan kwam je in de ondergrondse wereld. Dan moest je eerst een riviertje overzwemmen en dan kwam je in de ondergrondse wildernis waar allerlei wilde stammen leefden.

Ze zei dat het beter was er gewoon boeken over te lezen. Die stonden wel in de boekenkast, en dat was veel veiliger. ‘s Nachts had ik nachtmerries over de ondergrondse wereld. Hier kwam zij ook vandaan. Ze wilde er alleen niet over praten. Daarom moest ik het met de boeken doen, en met mijn nachtmerries.

Hij las over een ondergrondse religie genaamd Ocht, die de god Tirgo diende. De middelaars tussen Tirgo en de mensen waren de zwarte ruiters, die heel wreed en wraakzuchtig konden zijn. Het gebied onder de grond heette Roggemuiden. Dat was eerst een industrie-terrein, maar daarachter lag de wildernis. Daar lagen dan nog wel steden tussen. Ergens in de wildernis was er het geheimenis van de traan van Roggemuiden, de traan van het terugkeren naar het verleden, de traan van de flashbacks, van het terugkeren naar Roggemuiden. Er waren daar ook robotten, maar hoe dieper je in de wildernis ging, hoe minder er van die robotten waren. Het waren machines die alles in de gaten hielden. Hij zag de traan van Roggemuiden in haar ogen. Hij had het gevoel dat hij ook die traan had.

Ze vertelde dat ze trauma’s had overgehouden van de robotten. Ze zei dat ze door hen was verkracht, en waardoor ze nu vele gezichten had. Hij was door haar geveld, en kon niet meer opstaan, door de verhalen die ze vertelde. Hij kon alleen nog maar lezen. Hij voelde zich zwak, als gestoken door een vreemde vlieg. Het heilige boek van de religie van Ocht stond ook in de boekenkast. Het boek was genaamd de Muran. Zij groeide op in die religie, en wist er alles van. Het viel hem op dat ze er meer over sprak. Hij begon te lezen in het boek en stotterde sindsdien. De zwarte ruiters waren veel aan het woord in het boek. Zij waren genaamd de Sparto’s. Het was een strenge patriarchische religie gebracht door de profeet Haman.

Hij las de verzen en ze waren bloedmooi. Hij viel ervoor, ook al was zij van de religie gevlucht. Hij kon haar wel een beetje begrijpen. Het was waarschijnlijk te dichtbij gekomen. Deze religie was potentieel gevaarlijk en moest op afstand gehouden worden. Ze zag het als haar plicht om hem er meer over te vertellen, ook al was dat zwaar voor haar. Al snel las hij veel minder mooie verzen, over vrouwen-onderdrukking. De profeet Haman werd vereerd door het onderdrukken van vrouwen. Vrouwen waren van een lagere scheppingsorde in de religie van Ocht, en zo werd dat ook in de Muran beschreven. Donkere vrouwen waren van een hoger ras dan blanke vrouwen in deze religie. De Sparto’s droegen de vlag van Israel, maar het was niet Israel. Het was Amalek. Zij beschouwden de vlag niet als de vlag van Israel.

De leiders van de religie van Ocht, van het Hamanitische volk, waren de patrijzen. Zij predikten de leer van de religie. Ook spraken zij recht. In de Munan stond het verhaal van de witte vrouw en de zwarte slang. De zwarte slang bedreigde de witte vrouw, en de witte vrouw wilde haar leven niet verliezen en liet zich daarom omkopen. Daarom werd de witte vrouw als aanstichtster van de zonde beschouwd, en daarom is zij van het laagste ras, volgens de religie. Zij werd zwarte slangen dienares genoemd. De zwarte slang is het kwaad in de religie, als de duivel.

Toen de witte vrouw zich had laten omkopen door de zwarte slang ontstond de boze paradijstuin. Serves, één van de patriarchen, is toen uit de tuin weggevlucht. Buiten de boze paradijstuin was groot lijden en grote duisternis. Hij ging toen een berg op, de berg van chaos, om zo op zoek te gaan naar de traan van Roggemuiden om de vloek te verbreken. Uiteindelijk vond hij de traan en werd een patriarch van de religie van Ocht. Het wilde niet zeggen dat witte vrouwen zich niet mochten aansluiten bij de religie van Ocht. Er waren vele witte vrouwen in de religie, en zij waren boetelingen. Zij moesten kaalgeschoren worden. Zij waren de laagste kaste van de religie. Zij die voldoende boete hadden gedaan mochten een hoofddoek dragen. Zij die lang genoeg een hoofddoek hadden gedragen mochten hun haar weer laten zien, maar ze moesten een rode stip tussen hun wenkbrauwen dragen. Vele witte vrouwen voegden zich bij de religie puur uit angst om anders vervolgd te worden.

Hij had weer het gevoel alsof hij de natuurstad binnenging, en hij was heel hoog. Hij zweefde rond op een arend, een visarend, de vogel van de tovenaar. Hij zag de witte auto’s heen en weer gaan beneden tussen de hoge flatgebouwen. Het waren wolkenkrabbers. Hij was heel hoog. Toen keek hij naar haar, naar deze donkere vrouw. Hij feliciteerde haar dat ze uit de religie van Ocht had kunnen ontsnappen. Ze glimlachte.

Hij kreeg een huisje in de stad, een flatwoning. Zij woonde boven hem. Op een gegeven moment was ze slechts zijn bovenbuurvrouw. Telkens had hij weer het gevoel alsof hij opnieuw de stad binnenkwam, en dan was hij weer bij

haar. Het waren zijn herinneringen, en die werden steeds rijker en voller. Hij voelde zich steeds warmer van binnen.

Hij moest hier zijn eigen leven opbouwen. Soms kwam hij haar tegen in de winkel, en dan groetten ze elkaar even, en spraken even kort met elkaar, als buren. ‘Hemeltjes,’ zei ze vaak, als hij haar weer iets vertelde.

Op een dag toen ze elkaar in de winkel tegenkwamen hadden ze een heel lang gesprek. Ze vertelde hem over een nog verschrikkelijkere religie nog dieper onder de grond in Roggemuiden, in een woest gebied genaamd Alnilam. De Alnilamse mannen waren vaak heel gespierd en hadden lange haren, en waren zeer barbaars. Ze vochten om vrouwen die verhandeld werden. Vrouwen waren in die religie daadwerkelijk slaven. Nog dieper onder de grond zouden deze vrouwen een eigen rijk hebben, waar ze gevlucht waren van deze religie. Zij waren dus nog dieper gegaan in plaats van naar boven. Nog dieper onder de grond, onder Alnilam, leefden de amazones. Ze zijn toen samen naar huis gelopen, en bij haar huis gekomen kreeg hij wat boeken erover mee. Hij ging niet naar binnen maar bleef gewoon bij haar deur staan, terwijl zij de boeken voor hem pakte. Hij was nu wel nieuwsgierig geworden. Hij ging direct toen naar zijn eigen huis en begon de boeken ijverig te lezen. Ook de vrouwen droegen de traan van Roggemuiden. Hij raakte meer en meer geinteresseerd in de amazones, de vrijgevochten vrouwen van dat soort religies, die dus gevlucht waren en hun eigen koninkrijk hadden gebouwd. Hij zou ze wel willen bezoeken, maar zij had hem verteld dat dat veel te gevaarlijk was. Ze vertrouwden geen mannen, en het zou verkeerd voor hem aflopen. Het was het best dat hij het gewoon bij de boeken hield.

Hij las over de Alnilamse mannen, hoe die vaak zwaar aan de drank en de drugs waren, en hielden van hard geluid. Ze waren altijd zeer luidruchtig. Hij las ook over dat het amazone gebied dieper onder de grond overliep in woestijnen, een gebied genaamd Betelgeuze. Er was daar een soort hervorming van de Ocht religie genaamd Vornament. Ook deze religie was zeer patriarchisch, maar dingen waren hier omgedraaid. Ze aanbaden Tirgo door kinderoffers, allemaal voor geld. Tirgo werd gezien als de zwarte slang, en de witte vrouw leefde het dichtst bij de slang van alle vrouwen, alhoewel mannen van een hogere en heersende rang waren. De witte vrouwen moesten een hoofddoek dragen, maar donkere vrouwen moesten een kaalgeschoren hoofd hebben en waren slaven, net zoals kinderen overigens. Het was een religie van kinderslavernij. De boze paradijstuin werd gezien als de goede paradijstuin van Tirgo. Ook zij vereerden de profeet Haman, maar hadden hierover een heel ander beeld dan de oudere Ocht religie. Ook hadden zij Sparto’s, maar ook die werden anders voorgesteld. Deze religies waren in grote oorlog met elkaar. In het woestijngebied waren fata morgana’s, die de visioenen van de dood werden genoemd.

Soms deden de amazones invallen in het Vornament gebied, om kinderen te roven, en ze te houden, of ze te brengen tot het Ocht gebied. Ook roofden de amazones kinderen uit Alnilam.

Onder de Vornament lag het zeegebied, waar de nieuwste hervorming was van de Ocht religie, gebaseerd op de Vornament religie. Ook zij beschouwden Tirgo als de zwarte slang. Het werd gepredikt door piraten. Zij hadden hierdoor ook hun magie waardoor ze grote wonderen en tekenen konden doen. Ook zij hadden hun eigen Sparto’s en patrijzen, en ook zij vereerden de profeet Haman. Ook zij deden aan kinderoffers en bedreven kinderslavernij. Zij waren alleen niet patriarchisch. Vrouwen, vooral witte vrouwen, werden voornamelijk vereerd, want de witte vrouw had de zwarte slang, Tirgo, behaagd, en was de moeder van de paradijstuin. Die paradijstuin werd niet als boos of kwaadaardig beschouwd zoals in de originele Ocht religie. Vandaar dat in dit opzicht deze nieuwe hervorming leek op die van de Vornament religie. De piraten vereerden hun moeder, de witte vrouw, die zij beschouwden als de moeder van de zwarte slang, de moeder van Tirgo. Voor sommige piraten was de moeder van Tirgo nog wel groter en belangrijker dan Tirgo zelf. Voor sommige piraten was de moeder van Tirgo donker. Er waren dus verschillende vormen van deze religie, en die hadden ook weer onderling oorlogen. Er waren vele eilanden waar deze piraten zich vestigden. Er waren ook kannibalen eilanden. De religie was genaamd Montegom, wat ook de naam van het zeegebied was. De piraten vereerden drank, goud en drugs, en hun vreemdsoortige medicijnen, die ook gewoon drugs waren. Die vreemdsoortige medicijnen hadden hen immers rijk gemaakt en machtig.

Op grote levende schaakborden in Alnilam werden de religieuze oorlogen uitgevochten door de heksenkoningen. Sparto’s tegen sparto’s. De Vornament religie was humorloos. Ze konden geen sarcasme onderscheiden. Ze vervolgden alles wat anders was. De Montegom religie was echter sarcastisch, cynisch. De Vornamenters draaiden alles om wat je zei om het vervolgens tegen je te gebruiken. Zij meenden je nog beter te kennen dan je jezelf kende. Zij hadden alles in kannen en kruiken. Vornamenters maakten mensen gek, want daar konden ze goed aan verdienen.

De traan van Roggemuiden was op aarde geworpen. Het was geheel van glas, en het spatte uit elkaar. De scherven ervan vormden de religies. Het gaf de meest vreemdsoortige weerkaatsingen.

Hoofdstuk 3.

Wie heeft al deze religies gemaakt ? Ze stellen Tirgo op allerlei manieren voor, en zijn daarover in oorlog met elkaar. Daarom zijn mensen voor of tegen Tirgo. Ze hebben allemaal hun redenen. De traan van Roggemuiden, een glazen bol, was op aarde geworpen. Overal was er nu glas. Glassplinters diep in het vlees.

De heksenkoningen van Alnilam schaakten voor eer en aanzien, voor goud en goederen. Daar konden ze vrouwen mee krijgen of winnen. Gulzig waren ze, en gierig. Het waren hedonisten. Drank was hun god. Ook drugs werd volop vereerd. Er werden veel bloederige oorlogen gevochten voor drank en drugs, en natuurlijk voor vrouwen.

Onder het zeegebied van Montegom lag een ijsgebied waar geen leven mogelijk was, genaamd Trugnudde. Sommige verhalen spraken over Trugnudde als de oorzaak dat de traan van Roggemuiden eens was gestold tot glas.

De tovenaar had nog steeds de traan van Roggemuiden als een glazen bol waarin de vloeistof was. Het pruttelde. Het rook naar urine. Het was bruin, geel en oranje. Het druppelde naar beneden uit een gaatje door een slang. De mensen werden gek van het geluid. Het droeg alle pijn en kwelling van het verleden. Daarom maakten de mensen religies, omdat ze gek werden van het geluid. Niemand wist nog wat het oorspronkelijk was, maar ze gisten maar, en ze verkochten hun leringen en lezingen, en vergaderden erover. Daarom had de tovenaar zijn arend gezonden om de mensen te helpen hier bovenuit te stijgen. Ze moesten hiervoor wel de traan van Roggemuiden van binnen dragen.

Alnilam was het gebied van barbaren en heksen die hun heidense religies hadden. Ze vereerden veelal de oorlogsgod Brabant en de god Groningen, die een lagere god was. Oss was een draak of monster waar velen in geloofden, alsof het een soort duivel was. Sommigen zagen het als het lievelingsdier van de oorlogsgod Brabant, terwijl anderen het beschouwden als het kwaad zelf. Wie gebeten was door het monster had vaak last van spraakproblemen, moeite te spreken. Bij de amazones werd Brabant ook vereerd, maar dan als godin. Bij de barbaren was Brabant een mannelijke god die vaak werd afgebeeld als een reuzenspin met een enorm opgeblazen hoofd. Voor hen was het ook de god van drank, vrouwen en plezier. Zo vereerden ze Brabant met hun hedonisme. Door veel plezier te maken, veel te drinken en veel omgang te hebben met vrouwen stemden ze Brabant gunstig. De profeet Haman werd stelselmatig bespot en gebruikt als vloekwoord, en ook Tirgo was het pispaaltje, maar Brabant werd gevreesd door de barbaren. Brabant was alles voor hen. Zonder Brabant was er geen leven mogelijk.

In de amazone religie toen de eerste vrouw de eerste man tegenkwam zei ze : ‘Oh shit !’

Hij droomde overde traan van Roggemuiden die alles schiep. De traan van Roggemuiden zweefde over de wateren. Het bracht ook zoveel verwoesting aan, bracht zoveel woestheid.

Hij moest naar de mondspecialist. Ze hadden daar een heel centrum. Hij zou om vijf uur geholpen worden, maar het liep uit, dus moest hij een andere keer terugkomen. Hij kwam vlakbij het centrum van de mondspecialist iemand tegen, een neger, die heel veel apparatuur in zijn mond had. Die moest er ook naartoe. De neger liet hem in zijn mond kijken. Hij schrok er echt van. Hij zag allerlei buisjes en staafjes en apparaatjes. Die moesten allemaal verwijderd worden, ontschroefd worden, maar die zaten ook weer vast aan framewerken die vastgeschroefd waren in de botten op andere plaatsen, en als dat op een verkeerde of voortijdige manier zou worden ontschroefd, dan zou er een schel alarm afgaan wat zelfs dodelijk kon zijn. Ze moesten dat dus allemaal doorkijken, en bij hem moest er ook gekeken worden. Hij zou zelf ook allerlei apparatuur in zijn mond en lichaam hebben.

Het mondspecialisme bestond voornamelijk uit het doorkijken en ontschroeven. Als alle schroeven, framewerken en apparatuur eruit zou zijn, dan zou de mond en ook het lichaam weer op een natuurlijke manier kunnen herstellen.

Toen hij eindelijk aan de beurt was schrok hij ervan hoeveel schroeven eruit moesten, en hoeveel framewerken. Het zat heel ingewikkeld in elkaar, en zo kon ook de apparatuur verwijderd worden. Die zat heel subtiel in zijn mond en zijn verdere lichaam. Ze moesten hem helemaal doorscannen. Overal in zijn botten zaten schroeven : in zijn schedel, zijn wangbotten, zijn ellebogen, zijn knieën, zijn ruggegraat, zijn ribben, zijn kinbotten, zijn oogkassen, zijn vingerbotten, zijn stuitje, zijn polsbotten, echt overal. Hij voelde zich heel opgelucht toen de schroeven er werden uitgeschroefd, en de framewerken en de apparatuur zo los konden komen. Hij wist wel dat hij wat had, maar hij wist niet dat het zoveel was. Het verklaarde een heleboel problemen die hij nog had, maar nu kon het herstellen, en hij kon de traan van Roggemuiden beter voelen, meer en meer. Het begon los te komen in zijn lichaam. Hij voelde het weer stromen. Alles had zo lang vastgezeten.

Hij begon meer en meer geinteresseerd te raken in het mondspecialisme, en begon ook opleidingen erover te volgen.

Hij proefde de traan van Roggemuiden. Het zuiverde zijn mond en zijn

gedachten. Zijn mond droeg nu het hemelse woord, en hij schreef het allemaal op. Hij bleef maar zeggen : ‘Oh de traan van Roggemuiden is gekomen, oh, de traan van Roggemuiden is eindelijk gekomen.’

Uit : De Traan van Roggemuiden, korte verhalen

DE GELIJKENIS VAN DE VROUWEN EN DE HONINGBOOM

Twee vrouwen maakten een lange tocht tot een honingboom.
Er was een man die de honingboom bewaakte,
die hen geen doorgang wilde geven.
Er ontstond een worsteling, maar de man wilde niet opgeven.
En er kwam een derde vrouw bij, en de man moest vluchten.
Maar de vrouwen riepen de man terug.
‘Neem jouw deel van de honingboom,’ sprak één van de vrouwen.
De man nam van de honing en ging zijn weg.
In de nacht kwam de man terug met vele andere mannen,
maar zij konden niets tegen de drie vrouwen beginnen.
Weer sprak één van de vrouwen dat ze hun deel van de honingboom
konden nemen, en de mannen namen van de honing.
De nacht daarop kwamen de mannen terug met nog meer mannen,
en weer ontstond er een worsteling,
maar zij konden niets tegen de
drie vrouwen beginnen.
Weer namen zij een deel van de honing en gingen weg.
De nacht erop kwamen er vele duizenden mannen,
maar de honingboom en de vrouwen waren nergens te vinden.
En zo zal het koninkrijk der hemelen zijn.
De mens der zonde zal niet regeren.